

МЕДИА МОНИТОРИНГ

15 ОКТОМВРИ 2020 г.

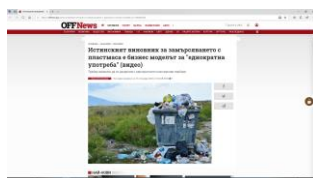
Член на:

[Източник: Offnews.bg](https://offnews.bg)

Заглавие: Истинският виновник за замърсяването с пластмасата е бизнес моделът за "еднократна употреба" (видео)

Трябва завинаги да се разделим с еднократните пластмасови прибори

Линк: <https://offnews.bg/interviu/istinskiyat-vinovnik-za-zamarsyavaneto-s-plastmasa-e-biznes-modelat-za-738056.html>

Текст: Виждаме пластмасови отпадъци по плажовете, планинските пътеки, градските паркове, улиците и площадите, а също така в реките, язовирите и дори в Черно море. Пластмасовите отпадъци увреждат въздуха, водите, почвите и човешкото здраве, тъй като повечето от тях не се рециклират. Те или пълнят вече преливащите сметища у нас, или се изгарят в циментови заводи, непригодни ТЕЦ-ове или нерегламентирано в домашни условия. За алтернативата на пластмасата, замърсяването и допълнителните мерки, които може да

предприемем в България разговаряме с координатор Нулеви отпадъци към екологичното сдружение "За Земята" Евгения Ташева.

Каква е алтернативата на пластмасовите изделия?

Алтернативите на еднократните пластмасови изделия винаги са били тук - добре забравените истински чаши, чинии, бутилки, платнени торби за пазаруване. В действителност пластмасата е "новодошлият" материал. Той е като евтин заместител на традиционните порцелан, метал, коприна и други. Неслучайно и днес използваме определението "пластмасов" за нещо неистинско, некачествено, фалшиво. Вместо пластмасови прибори, съдове за храна и напитки, можем спокойно да използваме посуда от качествени и трайни материали като метал, стъкло, керамика и други, подлежащи на измиване и дезинфекция (нещо важно в сегашните условия на пандемия).

От 2021 г. у нас влиза в сила общоевропейската забрана за осем вида еднократни пластмасови изделия (клетки за уши, прибори за хранене, чинии, сламки, бъркалки за напитки, пръчки за балони, стиропорени съдове за храна и напитки). Смятате ли, че така би се решил проблемът с голяма част от замърсяването на околната среда?

С новото законодателство Европа категорично поведе световната тенденция за ограничаване и спиране на използването на еднократни пластмасови изделия. За съжаление, освен осемте забранени изделия, околната среда изобилства от замърсявания с много други пластмасови изделия с краткотрайна полза - като започнем от "найлоновите" торбички за пазаруване, цигарени фасове, мокрите кърпички и стигнем до хранителните и потребителските стоки по рафтовете на магазините, които почти без изключение са опаковани в еднократна пластмаса. Така че краткият отговор е - да, забраната ще помогне за повишаване на съзнанието и може би за промяна на бизнес модела на част от производствата, свързани със забранените изделия. Но за действително решаване на кризата с пластмасовото замърсяване са необходими още по-строги и широкообхватни мерки.

Не смятате ли, че вместо забраната за употреба на пластмасовите изделия, по-строгийт контрол за сортиране в домакинствата и по-ефективното им рециклиране биха били по-результатни?

Начинът, по който в момента се събират отпадъците за рециклиране у нас, е крайно неефективен и няма шанс да стане по-результатен, ако не се осъществи генерална промяна на модела за разделно събиране. Освен това, рециклирането на повече пластмаса, без същевременно прилагане на ограничения за производството на още и още свежа пластмаса за еднократна употреба, няма да даде желания резултат. Все едно да се опитвате да спрете наводнението във вашата баня, като просто попивате с парцал водата от пода, без да спрете кранчето на шуртящата чешма.

Доколко разградими са картонените био изделия в природата?

Под така наречената "биопластмаса" всъщност се крият различни по свойствата си материали. От една страна има пластмаси, произведени от изходни вещества на биологична основа - например царевично нишесте. От друга

страна стоят пластмасите, претендиращи за биоразградимост. В България обаче все още няма система за разделното събиране на биоразградими отпадъци (с малки изключения в няколко общини - например Габрово). Ако биоразградимата пластмаса се смеси с конвенционалната пластмаса, това може да навреди повече на процеса на рециклиране, отколкото да реши проблема с пластмасовото замърсяване.

От трета страна са добре познатите ни "картонени" чашки за топли напитки, в които за съжаление няма нищо "еко" или "био". Те са просто картон, ламиниран от вътрешната страна с тънък слой пластмаса, така че те дори не могат да се рециклират.

Принципът тук е, че всеки продукт, предназначен да бъде използван за няколко минути и след това изхвърлен, не е устойчив или безопасен избор, независимо дали е направен от пластмаса, хартия, метал или материали от растителен произход. Истинският виновник за замърсяването не е само еднократната пластмаса, а е моделът - "еднократна употреба".

Какви допълнителни действия могат да се предприемат в България?

Докато у нас все още се говори предимно за добре звучащи "лесни решения", като "повече рециклиране" или използване на "разграждаща се пластмаса", за да има действително подобрение, са нужни ефективни мерки за ограничаване самата употреба на еднократни пластмасови изделия и насърчаване на изделията за многократна употреба.

Какво обхваща вашата пластмасова кампания? Какви са целите ѝ?

Кампанията "Свободни от пластмаса" започнахме през 2017 г. и оттогава с активното участие на стотици доброволци отстояваме необходимостта от промяна на статуквото и практиката у нас по отношение на пластмасовите изделия за еднократна употреба.

Целта е хората да осъзнаят не само личната си роля като участници в пластмасовото замърсяване чрез собственото си потребление, а да потърсят отговорност от производителите, които пускат на пазара замърсяващи изделия. Понастоящем разходите и щетите през целия жизнен цикъл на еднократните пластмасови изделия се понасят несправедливо предимно от местните власти и местните данъкоплатци, които плащат за извозването, преработването и изхвърлянето, както и за почистването на замърсяванията с такива отпадъци.

С времето изникват всевъзможни вълшебни "решения" като биопластмасата, бактерии, които ядат пластмаса или почистване на океана с огромни машини. Но те само отклоняват вниманието от спешния проблем на хоризонта - необузданото производство и потребление на пластмасови изделия за еднократна употреба по модела "купи-хвърли".

Най-важните и спешни мерки, от които има нужда у нас са:

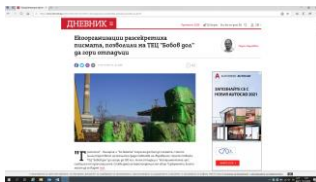
- Съдове за многократна употреба от безопасни материали, подлежащи на дезинфекция, в детските градини и училищата.
- Депозит за всички пластмасови бутилки, възвръщаем във всеки магазин за напитки.

- Еко такса върху всички размери пластмасови торбички за пазаруване, последвана от постепенното им спиране от употреба и заместване с устойчиви алтернативи.
- Данък върху пластмасовите изделия и опаковки за еднократна употреба, който да се използва за заместването им с дълготрайни алтернативи.
- Ограниченията за еднократните пластмаси да важат без изключение и за биоразградимите пластмаси и пластмаси на биологична основа.
- Производителите да поемат пълна отговорност за изделията, които предлагат – от производството до управлението и почистването на отпадъците.

Източник: Дневник

Заглавие: Екоорганизации разсекретиха писмата, позволили на ТЕЦ "Бобов дол" да гори отпадъци

Линк: https://www.dnevnik.bg/zelen/2020/10/13/4126161_ekoorganizacii_razsekretih_a_pismata_pozvolili_na_tec/#

Текст: Грийнпийс" - България, и "За Земята" получиха достъп до писмата, с които министерството на околната среда позволява на свързания с Христо Ковачки ТЕЦ "Бобов дол" да изгори до 500 хил. тона отпадъци с "експериментална цел", съобщиха от организациите. Става дума за кореспонденция от общо 11 документа, които могат да се видят тук.

"Публикуваме кореспонденцията поради нейното огромно обществено значение като тема, засягаща здравето на хората и околната среда. Това е малка победа срещу обезпокоителната практика на институциите да "пазят" информация, която по правило трябва да е достъпна за гражданите. Случаят е показателен, че често са нужни няколко решения на съда и години съдебна битка, за да могат гражданите да упражнят права, които са им предоставени по закон", коментира адвокат Регина Стоилова.

След две години съдебна битка

От екоорганизациите припомнят, че дотук се стига след двегодишна съдебна битка и две решения на съда. "В съдебното решение изрично пише, че това е информация за околната среда, следователно обществото трябва да има достъп до нея. Всеки път обаче, след като министерството разгледа искането на "Грийнпийс" - България, и "За Земята" за информация, го препраща към ТЕЦ "Бобов дол", откъдето отказват да разкрият кореспонденцията с аргумента, че включва "търговска тайна". Съответно, вместо да защити обществения интерес, министерството излиза с решението, че няма право да разкрие подобна информация, въпреки указанията на съда", отбелязват от "Грийнпийс" - България, и "За Земята".

Как се стига до разрешението

От писмата се вижда, че първото искане за пробни изпитвания за съвместно изгаряне на неопасно гориво RDF заедно с основното гориво на централата е от края на 2016 година, когато министър на екологията е Ивелина Василева. Следват три отказа - от служебния министър Ирина Костова през февруари 2017 г., от зам.-министър Ренета Колева през март 2017 г. и от зам.-министър Николай Кънчев (юли 2017). През юли 2018 г. зам.-министърът на екологията Красимир Живков, който в началото на лятото беше освободен от поста, след като беше привлечен като обвиняем по делото срещу братя Бобокови, иска конкретна техническа информация, обосноваваща необходимостта от провеждане на пробни изпитвания.

След като получава исканите данни, през август същата година с писмо Живков разрешава изпитанията да започнат при определени условия - по план, съгласуван с директора на РИОСВ - Перник, за срок от не повече от 6 месеца и ангажимент да се предостави доклад в районната екоинспекция за резултатите от тях.

В противоречие със законодателството

Писмото, подписано от Красимир Живков, противоречи не само на българското, но и на европейското законодателство, тъй като надвишава 10 хиляди пъти максималния праг от 50 тона в рамките на година за изгаряне на алтернативно гориво с експериментална цел, посочват екоорганизациите.

"Изгарянето на отпадъци излага работещите в тези централи, живеещите в районите и природата на огромен здравен риск. Емисиите от изгарянето на отпадъци може да съдържат тежки метали, диоксини и фурани, които присъстват в отпадъчните газове, вода или пепел", казва Меглена Антонова от "Грийнпийс" - България.

От двете екоорганизации посочват, че в последните няколко години изгарянето на отпадъци е изобретателен начин за намаляване на разходите за въглеродни емисии на фона на влошаващите се икономически показатели на въглищните централи. "По всичко личи, че собствениците на тещове като "Бобов дол" възнамеряват до последно да експлоатират остарелите съоръжения, преди да се предадат пред настъпването на новите технологии и да завещаят на обществото замърсени почви и води и огромни терени за рехабилитация, казват още от "Грийнпийс" - България, и "За Земята".

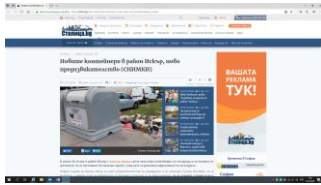
Според организациите общественият натиск е накарал ТЕЦ "Бобов дол" да се откаже от изгарянето. Именно благодарение на него проверка по казуса започна прокуратурата.

"Положителната тенденция е, че веднъж добре информирано, обществото може да доведе докрай промяната, от която всички имаме нужда", обобщават още от "Грийнпийс" - България, и "За Земята".

Източник: Столица

Заглавие: Новите контейнери в район Искър, ново предизвикателство

Линк: <https://stolica.bg/raion-iskar/novite-konteineri-v-raion-iskar-novo-predizvikatelstvo-snimki>

Текст: В около 30 точки в район Искър-Столична община вече има нови контейнери за отпадъци и се ползват от жителите. Те са поставени по пилотен проект, след като са доказали ефективността си в Бургас. Новите съдове за боклук обаче са ново предизвикателство за гражданите и за клошари и роми. Въпреки, че са модерни, с двойно дъно за инфлтирата от битовите отпадъци и да няма миризма, те се отварят с педал и не е нужно да се пипат с ръце.

През уикенда Столица.bg забеляза, че сивите контейнери пред 4-то училище в Дружба 1 вече са мишена на няколко роми. Упорито се въртяха около тях, но не успяваха да ги отворят. Другият проблем обаче е, че много жителите на Дружба не могат да свикнат с чистите и удобни контейнери и продължават да правят свинщина около тях. Грозна, мръсна и смърдяща е гледката пред съдовете срещу бл. 68 в Дружба 1 както и до съседния блок. Около чистите сиви съдове да отпадъци са изхвърлени дюшеци, одеяла и всякакви други парцали и торби с битови отпадъци. От фирмата по чистота в район Искър отказват да изчистят камарите с боклуци и те продължават да вонят около новите съдове за отпадъци. От районното кметство пък споделиха, че на места гражданите са били недоволни, че на 3 стари контейнера е поставен един. Новите са с доста по-голям обем, но въпреки това веднага е реагирано на сигнала и е поставен втори сив контейнер. За улеснение на жителите припомнят, че в долната част на контейнера има педал, който е като тръба по цялата широчина на съда. Той се натиска леко с крак и се отваря контейнера. Те се обслужват от специален камион.

Източник: Shum.bg

Заглавие: Нов план на ЕС за намаляване на хранителните отпадъци

Линк: <http://www.shum.bg/article/205604/>

Текст: Над 50% от хранителните отпадъци в Европейския съюз, се генерират в домакинствата. Но има планове за драстично намаляване на това, според Евронюз.

Като част от плана за действие на стратегията „Farm to Fork“ Европейската комисия смята да предложи правно обвързващи цели за намаляване на хранителните отпадъци, които да бъдат въведени до 2023 г. По-специално тези планове ще преразгледат и правилата на ЕС относно маркирането на датите (като „Използвай преди“ и „Най-добър до“), за да се избегне ненужно изхвърляне на храна, което е свързано с неразбиране на тяхното значение.

В Нидерландия финансираният от ЕС проект REFRESH провежда кампания за информираност на обществеността, която включва телевизионна реклама, обясняваща разликата в датите на опаковките с храни.

Тойне Тимерманс, координатор на проекта, обяснява:

“Изследванията показват, че около 50% от европейските потребители не са наясно със значението на тези етикети. В Нидерландия изчислихме, че около 15% от това, което хората изхвърлят от дома, е свързано с неразбиране на етикетите с дати. Затова стартирахме кампанията, за да обясним (по-ясно) каква е разликата между двата етикета за дати – „Използвай преди“ и „Най-добър до“.

И с „Използвай преди“ е сигурно: трябва да го изядете преди тази дата. „Най-добър до“ е само гаранция за качество. Така че след тази дата можете да използвате собствените си сетива, да го помиришете и опитате – за да видите дали все още е добро за консумация. Сега работим с индустрията, за да направим лого, което да е много ясно за всеки потребител. Ключът е в използване на много ясен етикет, а също и снимка, изображение – показващо директно какво означава и каква е разликата в датите.“

Източник: [Clubz.bg](https://clubz.bg)

Заглавие: След години на протести за лоши миризми: спират биоцентралата в Труд

Преработвали се не само растителни, но и животински отпадъци

Линк: <https://clubz.bg/105028-sled-godini-na-protesti-za-loshi-mirizmi-spirat-biocentralata-v-trud>

Текст: Регионалната екоинспекция в Пловдив спря принудително работата на биоцентралата в село Труд, срещу чиято дейност местните хора протестират от години заради непоносимите миризми. Това съобщи БНТ.

По инициатива на областния управител на Пловдив Дани Каназирева бе направена независима експертна оценка, от която стана ясно, че е променена

технологията на работа в биоцентралата и в нея се преработват не само растителни, а и животински отпадъци.

"От години са жалбите и сигналите в община Марица. Целият проблем произтича от самото начало - одобреният проект, по който е изпълнено строителството на централата, е за работа само с растителни суровини", отбеляза в "Денят започва" областният управител на Пловдив Дани Каназирева.

По думите ѝ в деня на държавната приемателна комисия и подписването на акт-образец 16 са били добавени животинските продукти.

"Нямам против, но нека работят по технология, която е и за двата вида суровини", заяви тя и продължи: "Проверките установиха, че липсват съоръжения за разделен прием на отделните суровини. Щом се работи с животински отпадъци или продукти, задължително трябва да има отделни съоръжения, да има отдушник и монтиран биофилтър, какъвто няма."

Инж. Десислава Георгиева – директор на РИОСВ-Пловдив, заяви, че през последната година са направени 11 проверки в биоцентралата, при които са констатирани неприятни миризми извън площадката и в село Труд. След писмото от здравното министерство, в което се казва, че има опасност на човешкото здраве, веднага са взети мерки и вече има издадена заповед за принудителна административна мярка - спиране на централата, каза още тя.

Собственикът на централата Яко Джаров беше категоричен, че се говорят неистини.

"В тази държава има закони, които се спазват от институциите. В годините са предприети безброй проверки и не е предприето нищо, защото не е имало законови нарушения. Имало неприятни миризми! Няма законово доказано, че имаме неприятни миризми", коментира той и добави, че е поискал областният управител да влезе в ролята на медиатор между централата и жителите на Труд. Представителят на Инициативния комитет Станимир Тончев сподели, че хората в селото са радостни, че "най-накрая има справедливост", но настояват повторното отваряне на този обект да се случи при "пълна прозрачност, законосъобразен ред и правила и при спазване на абсолютно всички процедури за това".